

Limburgse Bond van Muziekgezelschappen

Workshop

Jeugdbeleid

Centrum voor de Kunsten
Roermond
zaterdag 6 maart 2010

HUIS VOOR
DE KUNSTEN
LIMBURG

provincie limburg

Inhoud

1	Inleiding	3
2	Doel, aanpak en programma	4
3	'Best practices'	5
4	Beleid en projectplannen	9
5	Resultaten	10
bijlagen	1 Resultaten werkgroepen	11
	2 Organisatie en contactgegevens	23

1 Inleiding

De LBM beoogt HaFaBra verenigingen te helpen bij het ontwikkelen van hun jeugdbeleid, gebruikmakend van de succesvolle ervaringen van andere verenigingen. Daarom werd op zaterdag 6 maart 2010 een workshop jeugdbeleid voor harmonie/fanfare/brassbands georganiseerd. De workshop trok circa 100 deelnemers.

De workshop had verschillende doelen. Het eerste doel was het presenteren van een aantal 'best practices' t.a.v. jeugdbeleid: de succesvolle ervaringen van diverse verenigingen. Een tweede doelstelling was het overdragen van de 'best practices' en het verwerken in praktisch toepasbare projecten. Ten slotte was een belangrijke doelstelling om te leren van elkaar en van elkaars ervaringen.

Tijdens de workshop werd een aantal 'best practices' gepresenteerd die zijn gebaseerd op de succesvolle ervaringen van diverse verenigingen. Deelnemers werkten in groepen aan de toepassing hiervan en vertaalden deze in een projectplan.

Deze workshopbundel bevat de inleiding die is gehouden over beleid en het maken van een projectplan, de 'best practices' en de resultaten van de tien werkgroepen.

2 Doel, aanpak en programma

2.1 Inleiding

Op de Jeugdbeleidsavond, georganiseerd door de LBM op 21 september 2009, werd gediscussieerd over het jeugdbeleid van de aanwezige verenigingen. Tijdens de avond werd een aantal 'best practices' gepresenteerd door enkele deelnemende verenigingen. Centrale vraag was hoe de LBM kan helpen bij het opzetten van jeugd-beleid voor een vereniging. Besloten werd een workshop te organiseren begin 2010.

2.2 Beoogd resultaat

HaFaBra-verenigingen helpen bij het ontwikkelen van hun specifieke jeugdbeleid, gebruikmakend van de succesvolle ervaringen van andere verenigingen.

2.3 Doel van de workshop

Het doel was drieledig:

- Het presenteren van een aantal 'best practices' t.a.v. jeugdbeleid: de succesvolle ervaringen van verenigingen.
- Het overdragen van de 'best practices' en het verwerken in praktisch toepasbare projecten.
- Het leren van elkaar en van elkaars ervaringen.

2.4 Aanpak workshop

De bijeenkomst had het karakter van een workshop. Aanwezigen gingen, verdeeld in groepen van 8-10 personen, aan het werk met de gepresenteerde 'best practices' en oefenden hiermee door deze om te zetten in beleid en in concrete projectplannen.

De stappen:

- De 'best practices' werden gepresenteerd.
- Elke groep koos een aantal 'best practices' als basis voor het beleid van een virtuele vereniging en werkte een projectplan uit om dit te realiseren.
- De projectplannen werden door de groepen gepresenteerd.
- Alle aanwezigen bepaalden in een stemronde welk het beste project was.

2.5 Programma en tijdschema

10.00 u	Ontvangst met koffie en vlaai
10.30 u	Opening (Michiel Dijkman DB-lid LBM)
10.40 u	Presentatie programma
10.45 u	Presentatie 'best practices' en opzet van projecten (Toon Peerboom)
11.00 u	Workshop ontwikkeling projecten (o.l.v. 5 facilitators)
12.30 u	Lunch met broodjes en soep
13.00 u	3 Minuten presentatie projecten en stemronde
13.30 u	Bekendmaking winnaar en afsluiting programma
13.50 u	Sluiting (Raymond Knops vz LBM)

3 'Best practices'

Dit overzicht van 'best practices' is gebaseerd op de ervaringen gepresenteerd door een aantal HaFaBra-verenigingen tijdens de jeugdbeleidavond van de LBM op 21 september 2009. Deze ervaringen zijn aangevuld en soms iets anders geformuleerd en gegroepeerd in 5 clusters:

- A Opleiding en examinering
- B Wedstrijden en solistenconcoursen
- C Orkesten, concerten en muziek
- D Begeleiding
- E Activiteiten

A Opleiding en examinering

A1 Opleiding in eigen beheer

- Doordat de opleiding in eigen beheer is, kunnen docenten gericht worden aangetrokken. Dit leidt tot een hoog kwalitatieve opleiding. Zo zijn leerlingen goed voorbereid op het jeugdorkest en het "grote" orkest. De kans dat leerlingen stoppen wordt hierdoor ook verminderd. Het is overzichtelijk en je weet wat er speelt bij de leerlingen.

A2 Opleiding door de muziekschool

- Door de opleiding te laten verzorgen door de muziekschool wordt ervoor gezorgd dat er altijd professionele docenten beschikbaar zijn. Gevolg is dat de kwaliteit is gewaarborgd (professionele docenten en officieel erkende examens) en dat er voor vervangende docenten wordt gezorgd bij uitval (continuïteit).

A3 LBM HaFaBra examens

- Maak gebruik van de LBM HaFaBra examens om het niveau van de eigen opleiding (of indien nodig van de muziekschool) te ondebouwen.

A4 Communicantjesactie

- Er worden aan de communicantjes 3 lessen op een instrument aangeboden door de vereniging.

A5 Samenspeelgroep: vroeg beginnen samen muziek te maken

- De vereniging zorgt ervoor dat de leerlingen al heel vroeg in hun opleiding samen muziek kunnen maken. Dit zorgt voor behoud van leerlingen. De leerlingen mogen na een jaar opleiding op het instrument instromen bij een jeugdensemble. Dit kun je ook samen met een of meer andere verenigingen organiseren.

B Wedstrijden en solistenconcoursen

B1 Voorspeelavonden en solistenconcoursen

- Eigen voorspeelochtenden en een intern solistenconcours (of georganiseerd door bijv. de LBM). Het zorgt voor een gezond wedstrijdgevoel onderling, en de ouders en familie zien waar de kinderen voor oefenen. De winnaars treden op tijdens het jaarlijkse concert.

B2 LBM Jeugdpodium

- Men doet mee aan het LBM jeugdpodium, men merkt dat de competitie belangrijk is om het voor de jeugd boeiend en leuk te houden.

B3 Masterclasses en workshops (bijv. van LBM)

- Stimuleer deelname van jongeren aan masterclasses en workshops. Bijv. door dit te belonen met een solo-optreden tijdens het concert van de vereniging.

C Orkesten, concerten en muziek

C1 Eigen jeugdorkest

- Zorg dat de vereniging (eventueel i.s.m. andere verenigingen) een eigen jeugdorkest heeft. Daarmee ervaren jonge muzikanten het plezier van samen muziek maken, ze leren samenspelen en ze worden voorbereid op het grote orkest.

C2 Gemeentelijk jeugdorkest

- Stel een gemeentelijk jeugdorkest samen, dat zorgt ook voor een goede binding met de onderlinge jeugd van de diverse verenigingen en men speelt snel samen.

C3 Regelmatige wisseling van eerste naar derde rij

- Er is een wisseling om het jaar (bijv.) van de eerste rij klarinetten naar de derde rij klarinetten. Hierdoor speelt iedereen wel een keer een uitdagende partij.

C4 Prestatie verwacht

- Jongeren moeten hun plekje verdienen binnen de orkesten van de vereniging. Er wordt prestatie verwacht, waaraan de jeugd graag voldoet.

C5 Interactieve concerten

- Organisatie van interactieve concerten met basisschoolkinderen. Positieve respons en dus ook aanmeldingen.

C6 Slagwerkstimulans

- Geef de slagwerkgroep van de vereniging een aparte plaats in de concerten. Dit trekt jongeren aan voor slagwerk.

C7 Promsconcert

- Organiseer een promsconcert dat goed aanslaat bij de jeugdige muzikanten.

D Begeleiding

D1 Mentoren

- Door een mentor/coach naast een jeugdige muzikant te zetten, zorgt men ervoor dat de muzikant geholpen wordt en niet afhaakt, omdat hij/zij 'verdrinkt' binnen het orkest.

D2 Eén dirigent voor het grote en het kleine orkest

- De vereniging heeft één dirigent voor zowel het grote orkest als het jeugdorkest. Dit heeft het voordeel dat de dirigent een goede kijk heeft op wat een jeugdige muzikant aan kan. Dit zorgt tevens voor meer sturing en het behoud van leden.

D3 Jeugdorkest heeft een eigen dirigent

- Het jeugdorkest heeft een eigen (goede) dirigent en er wordt vaker samengewerkt met andere jeugdorkesten. Een voorbeeld van zulk soort samenwerking is het Young Musicians Spread Wings project: 4 à 5 orkesten spelen dan een dag samen met de Luchtmachtkapel (dit jaar voor de 4e keer op de luchtmachtbasis in Blerick).

D4 Jeugdorkest: eigen muziekcommissie

- Het jeugdorkest heeft een eigen muziekcommissie. Hierdoor worden de jeugdigen actief betrokken binnen de vereniging en wordt muziek gespeeld die precies past bij de muzikanten (inspraak).

D5 Infoavond voor ouders

- Tijdens de infoavond worden de ouders geïnformeerd over wat er binnen de vereniging speelt en wat het belang van de jeugdgroep is. De infoavond zorgt ervoor dat hen duidelijk wordt wat het doel van musiceren binnen de vereniging is, namelijk uiteindelijk meespelen in het grote orkest. Deze informatieavond zorgt ervoor dat ouders een goed beeld van de vereniging krijgen. Omdat zij weten wat er verwacht wordt, haken minder leerlingen af.

D6 Jeugdcommissie

- De jeugdcommissie functioneert als een koppeling tussen de vereniging en ouders. De ouders zijn zo goed op de hoogte van het wel en wee van hun kroost en de vereniging. Zo blijft het contact ook persoonlijker, en heb je een sterkere binding.

D7 Familiekorting

- Familiekorting voor families met meerdere leden binnen de vereniging. Dit verlaagt de financiële drempel en zorgt ook voor een aantal extra leden binnen de vereniging.

E Activiteiten

E1 Jeugdorkest: eigen activiteitencommissie

- Het jeugdorkest heeft een eigen activiteitencommissie. Hierdoor worden de jeugdigen actief betrokken binnen de vereniging en worden er activiteiten georganiseerd die precies past bij de muzikanten.

E2 Muzikale buitenactiviteiten

- Er worden twee muzikale buitenactiviteiten georganiseerd per jaar. De sociale band wordt hierdoor flink versterkt. Voorbeelden: een muziekkamp, een bezoek aan de Efteling met aangepast concert, een voorspeelavond met een speciaal thema, een intern solistenconcours, een concertreis voor jongeren.

4 Beleid en projectplannen

4.1 Inleiding

Onder beleid verstaan we het aangeven van de richting en de middelen waarmee we gestelde doelen willen gaan realiseren. Het jeugdbeleid is in dit geval een combinatie van een aantal doelstellingen (afgeleid uit de 'best practices'), die leiden tot een aantal activiteiten.

Jeugdbeleid is niet de activiteit van één persoon in de vereniging maar alle geledingen komen eraan te pas: de dirigent, het bestuur, de jeugdbegeleiders, de ouders, de leden, ... Om het beleid te kunnen realiseren stellen we daarom een projectplan op.

Een project is een cluster van activiteiten met een duidelijke samenhang, dat in de tijd kan worden gepland en dat heldere doelen heeft. Een project wordt geleid door een projectleider. Een projectmatige aanpak vergroot de kans op succes. Daarbij moet er aandacht zijn voor een goede balans tussen beheersing en besturing enerzijds en ruimte voor creativiteit anderzijds.

4.2 Elementen van beleid en projectplan

Er worden 9 stappen gezet om tot het resultaat te komen.

Om te beginnen moeten we het beleid vaststellen (wat willen we bereiken en met welke middelen willen we dat doen):

- stap 1
Doel: welke resultaten willen we bereiken?
- stap 2
Middelen: op welke wijze? (de elementen uit de 'best practices', aangevuld met eigen ideeën)

Een projectplan bestaat verder uit een aantal onderdelen:

- stap 3
Planning: welke stappen zijn er en wanneer zijn die klaar ('milestones')?
- stap 4
Kosten: welke financiële middelen zijn er nodig en hoe voorzien we daarin?
- stap 5
Organisatie: wie gaan het doen, wie is projectleider en wie is opdrachtgever?
- stap 6
Informatie: wie wordt waarover, op welke wijze geïnformeerd?

Daarnaast moet er aandacht zijn voor de uitvoering:

- stap 7
Monitoren: hoe gaan we de voortgang volgen ('reviewsessies')?
- stap 8
Succesfactoren: welke factoren zijn bepalend voor het succes en hoe zorgen we dat die factoren aanwezig zijn?
- stap 9
Risico's: welke risico's lopen we en hoe kunnen we die afdekken?

5 Resultaten workshops

5.1 Opdracht projectplan jeugdbeleid

- a) Spreek eerst een rolverdeling af: wie is gespreksleider, wie houdt de discussie bij op flipchart en wie presenteert na afloop?
- b) Kies een aantal onderdelen (ca. 5) uit de 'best practices' als kern van het te realiseren jeugdbeleid en vul dit aan met eigen ideeën.
- c) Formuleer de doelen die je met dit jeugdbeleid wil bereiken en de middelen (stappen 1 en 2). Omschrijf deze zo concreet mogelijk.
- d) Werk deze doelen dan uit in de verschillende onderdelen van het projectplan (stappen 3 t/m 6)
- e) Bespreek vervolgens de praktische aspecten (stappen 7 t/m 9).
- f) Zet het resultaat op een flipchart, zodat je dit na afloop kunt presenteren aan de andere aanwezigen.

5.2 Tijdsindeling

Ga globaal uit van de volgende indeling:

- 5 min Lezen van de 'best practices' en de opdracht.
- 5 min Afspreken van de rolverdeling.
- 10 min Afspreken welke 'best practices' en eigen ideeën de basis van het beleid zijn.
- 60 min Uitwerken van het complete plan (stappen 1 t/m 9).
- 10 min Vorbereiden presentatie op 1 flipchart.

5.3 Resultaten

De resultaten van de 10 werkgroepen staan in bijlage 1.

Na afloop mochten alle deelnemers 3 stemmen uitbrengen op de gepresenteerde plannen. Het resultaat van werkgroep 8 kreeg met 46 stemmen (een kleine 20%) de meeste waardering van de aanwezigen.

bijlage 1

Resultaten werkgroep 1

Werving via scholen (± 7-9 jaar)

Planning

- Contacten via/met school
- Folders
- Presentatie: docenten muziekschool, vereniging + leerlingen
- Schoolgids/infobrief/ ... : PR
- Contacten op school: vereniging/ouders
- Huisbezoeken/telefoon

Kosten

- Kopieerkosten - subsidie gemeente
- Docenten
- Folders
- Vrijwillige 'tijd'

Organisatie

- Vereniging (bestuur, jeugdcommissie, muziekcommissie, leden/ouders)
- School (directie, leerkrachten)
- Coördinator vereniging
- Gemeente (evt. subsidie)

Informatie

- Bestuur
- Dirigent
- Muziekcommissie

Monitoren

- Enquêtes
- Huisbezoeken/telefoon
- Evaluatie binnen vereniging (coördinator)
- Aanmeldingen

Succesfactoren

- Muziek als totaalplaatje
- Enthousiasme
- Bereidheid school
- Beschikbare tijd + planning
- Promotie/uitstraling: overige activiteiten/sociale binding
- Ouders (betrekken bij activiteiten)
- Locatie + tijd

Risico's

- Geld
- 'Concurrentie' andere verenigingen
- (On)bereidheid school
- Verkeerd verwachtingspatroon (intensiteit, langere tijd voordat presentatie volgt)

Doel

- Constante instroom

Middel

- Presentaties/lesprogramma op school
- Buitenschoolse opvang
- Concert of open repetitie

Planning

- Maart - april: Partners zoeken
- Mei - juni: Info aan allen
- Juni - juli: Presentaties/proeflessen
- WERVING
- September: Start

Kosten

- Docenten/dirigent/instrumenten

Monitoring

- Evaluatie met alle partijen

Succesfactoren

- Goede communicatie
- Kwaliteit van de docenten en dirigent
- Één persoon als projectleider
- Welbevinden leerling zelf
- Mentoren/coaches

Risico's

- Voortijdige uitval (geen lesgeld teruggeven)
- Onvoldoende instrumenten (bemiddeling)
- Concurrentie met andere muziekverenigingen (goede communicatie)

Tips

- Subsidies bij gemeente ter discussie stellen (jeugd van de straat houden)
- Sponsorconcerten
- LBM/gemeente rol geven
- Instrumentenbemiddeling
- Prins Bernhard Cultuurfonds

Doelen

- Ledenwerving
 - Thema
 - Ouders
 - Scholen/Windkracht 6
 - Communicatie
- Begeleiden
 - Mentoren
 - 10 minutengesprekken en jaarvergadering met jeugd
 - Repetitiebezoek
- Behouden
 - 10 minutengesprekken
 - Relatie jeugd - grote orkest
 - Muziekkeuze

Monitoren

- Draaiboek - actiepunten
- Evaluatie
- Projectleider & dirigent

Succesfactoren

- Langer slim
- Openheid - meer naar buiten - communicatie
- Draagvlak -> bestuur

Risico's

- Financieel - opleiding = duur
- Bijdrage vereniging
- Bevoegdheden - verantwoordelijkheid (projectleider)

Onderliggende informatie groep 3*Doelen*

- Ledenwerving - muziek maakt slim, Windkracht 6
- Communicatie - (uit 'best practices': A4), communicatie onderling, nieuwsbrief, foto's, verslagen, PR
- Begeleiden (uit 'best practices': D1, D5, D6, E1, C1)
- Behouden leden

Ledenwerving

- Ruimte tussen werving - tijdstip werving
- Vroegtijdig werven muziek!
- Meerwaarde vereniging kenbaar naar ouders
- Band met ouders - persoonlijk benaderen, langs gaan
- Spontaan
- A4 - Communicanten
- Basisscholen

- Efteling thema 'rode draad'
- Windkracht 6 - muziek in de klas - plannen presenteren aan directie school
- Muziek maakt slim! - muziekschool les geven op school

Begeleiden

- Jeugdcommissie
- Repetitiebezoek - nabellen zichtbaar maken naar leden
- Mentor
- Uitleg activiteiten
- Iemand die naast hem zit - ook begeleiden van mentoren
- Ouders op hoogte houden van activiteiten
- Periodiek mentoren, docenten en dirigenten overleg
- 10 minutengesprek

Behouden

- Jeugdorkest voorafgaand aan grote orkest repetitie
- Leden jeugdorkest al bij grote orkest betrekken meedoen met concerten
- Studerende jeugd andere dag repeteren – 1x p. ...
- Belangrijk maken van leden
- Trainer/coach enthousiasmeren
- Presentatie 'luchtiger' benaderen spelender wijs
- Solistenconcours te 'beladen' - voorspelen jeugdorkest
- Bestuur mix jong - oud
- 10 minutengesprek

Doel

- Binding tieners
- Muzikaal - Sociaal

Middeel

- Meebeslissen tieners

Project

- Gezamenlijke activiteit (totale vereniging)

Organisatie

- Tieners o.l.v. betrokken begeleiders (bijv. tafeltennis competitie)

Monitoren

- Evaluatie
- Goede communicatie

Succesfactoren

- Activiteit
- Timing
- Begeleiding
- Sponsors werven (geld inzamelen)
- Promotie
- Begroting

Risico's

- Kosten
- Geen animo

N.B.: promotie en geen animo beïnvloeden elkaar

WIJ GAAN ERVOOR: YES, WE CAN!

Gekozen 4 'best practices'

- Werving van leerlingen
- Opleiding + bewaking kwaliteit
- Binden + boeien + behouden
- Organisator - coördinator

De groep heeft ervoor gekozen om de derde hiervan uit te werken.

Doel

- Boeien
 - Jeugdorkest: met modern, aansprekend repertoire, hiervoor thema bepalen (aangepaste kleding), hierbij betrekken pas startende leerlingen.
 - Concert/promsconcert met ander jeugdorkest. Bijv. op scholen of uitnodiging van scholen.
 - Introductie bij overgang naar grote harmonie, meerdere leerlingen tegelijk.
- Binden
 - Muziekstukkeuze ook baseren op jeugd, hierin ook inspraak vragen over moeilijkheidsgraad
 - Ook baseren op meer sociale (sfeer/ uitgangsavond)
 - Dirigent moet samen kunnen werken (communicatie) met jeugd, grote harmonie, bestuur. Communicatie is grootste factor!

Planning

- Jeugdorkest concerteren 2 à 3 per jaar, juiste + voldoende PR.

Financiële middelen

- Zoeken sponsors, hoofdonderdeel uit verenigingskas
- Donateuracties gekoppeld aan loterij, specifiek gebaseerd op het jeugdbeleid

Organisatie

- Opdrachtgever (grote bestuur) - projectleider (vz jeugdcommissie of bestuurslid) - andere commissieleden (jeugd, ouders etc..)

Structuur bekend, dan info naar bestuur

- Enthousiaste informatie naar scholen
- Eigen leden en verdere belanghebbenden
- Sponsors
- In boekvorm

Bewaking - monitoren

- Voldoende terugkoppeling
- Één op één gesprekken
- Halfjaarlijkse evaluatiegesprekken (spontaan) binnen het jeugdorkest
- Inzage in rapporten van de opleiding

Succesfactoren

- Altijd een vast aanspreekpunt voor ouders en jeugd
- Communicatie
- Ouders op tijd erbij betrekken
- Binding + zie andere flipchart
- Boeien- teamgeest in vereniging - terugmelding + beloning

Risicofactoren

- Geldproblemen binnen grote corps
- Meerdere verenigingen in een gemeenschap
- Luxeprobleem (welvaart)

Werving

- Workshop
- Brief
- Lagere scholen

Behoud leerlingen

- Korting lesgeld
- Concerten
- Buiten 'muzikale' activiteiten
- Aanpassen repetitieavond/tijd
- Voortgang opleiding/leerling

Ouders

- Openheid
- Betrekken werkgroep

Niveau

- Balans niveau & plezier
 - Aanpassen partituur
 - Grenzen stellen

LEERLINGENCOMMISSIE !!!!

Behoud leden

- Aandacht voor jeugdleden
- Sociaal, emotionele binding
- Ondersteuning van ouders
- Kwaliteit verhogen

Door

- Leerlingen vroeg in groepen laten musiceren ME/SSG/JH/GH
- Activiteiten door eigen commissie (kamp, film, feestavond, joekskapel)
- Eigen jeugdcommissie
- Evaluatiegesprekken
- Oudercommissie/gesprek met ouders, verwachtingen uitspreken
- Concerten JH/GH
- Solistenconours, voorspeelavond
- Begeleiders tijdens opleiding
- Opleidingscommissie met draaiboek

Wervingsplan

- Via basisscholen
 - Folders via B.O.
 - Adressen via B.O. (zelf benaderen)
 - Braderiestand
 - Proeflessen B.S.O.
 - Lessen muziekschool op B.O.
- Eigen blokfluitgroep
- Open repetitie

Opleiding

- Goed contact met leraar onderhouden
- Regelmatig leerlingen doorspreken met vaste contactpersoon
- AMV combineren met basisschool

Wedstrijden

- Nieuw repertoire
- Leraren aanspreken om met leerlingen stukken uit te zoeken en te repeteren

Orkesten/concerten

- Leerlingen stimuleren om in een groep te spelen - snel instromen bij een jeugdorkest
- Nieuwe instromers partijrepetitie geven (bijv. een half uur van te voren)
- Partijen aanpassen zodat leerlingen veel kunnen meespelen
- Investeren in nieuwe stukken

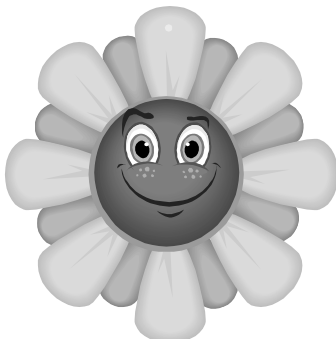
Begeleiding

- Dezelfde dirigent voor zowel groot en jeugdorkest is geen must
- Veel inspraak leerlingen op de te spelen stukken – muziekcommissie
- Duidelijke regels en afspraken over deelnemen jeugdorkest

Activiteiten

- Maak het niet te moeilijk
- Betrekken ouders
- Inspraak jeugd
- Leerlingen betrekken bij financieren uitstapjes

Jeugd in de bloei!

Doel

- Betrokkenheid ouders

Middelen

- Groeps-ouderavond
- Afzonderlijke oudergesprekken
- 'Talenten' ouders gebruiken
- Communicatie persoonlijk
- Terugkerend item
- Accommodatie
- Gespreksverslag belangrijke info

Planning

- Jaarlijks/halfjaarlijks indien noodzakelijk extra
- Indeling groepen, groepsgerichte ouderavonden (theorie, blokfluit, jeugdorkest etc.)
- Accommodatie
- Instuderen muziekstuk door jeugdorkest

Kosten

- Koffie/thee
- Evt. huur ruimte
- Drukwerk

Organisatie

- Jeugdcommissie = opdrachtgever
- Afhankelijk van onderwerp voorzitter/penningmeester
- Dirigent Jeugdorkest zorgt voor instuderen

Informatie

- Structuur
- Kosten (ouders - vereniging)
- Betrokkenheid + rol ouders
- Jaarplanning
- 10 minutengesprekken (voortgang en eventuele problemen)

Monitoren

- Enquête ouders, zelfde avond invullen evaluatie formulier
- Input opleiders

Succesfactoren

- Input docenten
- Persoonlijke benadering
- Duidelijkheid binnen structuur

Risico's

- Niet meewerkende ouders
- Tactvolle benadering

Aanpak

- Werving via school i.s.m. andere partijen
 - Muziekschool
 - Eigen vereniging
 - Gemeente
 - Ouders!!!!
- Behouden
 - Uitdaging (partijwissel 1e en 3e stem)
 - Activiteiten (kamp, filmavond e.d.) - voor samen gevoel
 - Leuke muziek
 - Jeugdorkest
 - Jeugdraad/commissie
 - Begeleiding
 - Uniform - modern/hip
- Opleiding
- Activiteiten
- Samenspel (jeugdorkest)
- Prikkel ('drive')

Monitoring

- Voorgang volgen door jeugdraad (bestuurslid + jongeren uit jeugdorkest + groot orkest)

Succesfactoren

- Succes wordt behaald als leerlingenverloop minimaal is door de genoemde acties

Risico's

- Ouders
- Vrienden
- Studeren
- Collega-vereniging
- Financiën

bijlage 2

Organisatie

Organisatie

- Michiel Dijkman (LBM)
- Toon Peerboom
- Bas Thomissen (LBM)

Sprekers

- Michiel Dijkman
- Raymond Knops (LBM)
- Toon Peerboom

Facilitators

- Michiel Dijkman
- Simone Kramer (LBM)
- Bart Nijs (LBM)
- Toon Peerboom
- Bas Thomissen

Samenstelling workshopbundel

- Toon Peerboom
- Bas Thomissen

Contactgegevens

LBM

- Postbus 203 - 6040 AE Roermond
- tel: 0475 399299
- e-mail: info@hklimburg.nl
- internet: www.lbminfo.nl

Toon Peerboom

- Koninginnestraat 24 - 6461 BD Kerkrade
- tel.: 06 5326 3524
- e-mail: toon.peerboom@planet.nl